

11 REFERENSER

1. Waddell G, Burton K. Is work good for your health and well-being? London: Department for Work and Pensions; 2006.
2. van der Noordt M, IJzelenberg H, Droomers M, Proper K. Health effects of employment: a systematic review of prospective studies. *Occupational and Environmental Medicine*; 2014;71(10):730-6.
3. SBU. Arbetsmiljöns betydelse för symtom på depression och UMS. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering; 2014.
4. Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöstatistik. Arbetsorsakade besvär 2016; 2016:3.
5. Winroth J. Hälsopromotion som idé, kunskapsområde och praktik. Högskolan Väst; 2014.
6. Winroth J. Organisationshälsa. En bok om hållbart arbetsliv. Lund: Studentlitteratur; 2018.
7. Antonovsky A. Hälsans mysterium. Stockholm: Natur och Kultur; 1991.
8. Holmgren K, Hensing G, Dellve L. The association between poor organizational climate and high work commitments, and sickness absence in a general population of women and men. *Journal of Occupational Environment and Medicine*; 2010;52(12):1179–85.
9. Holmgren K, Ekbladh E, Hensing G, Dellve L. The combination of work organizational climate and individual work commitment predicts return to work in women but not in men. *Journal of Occupational Environment and Medicine*; 2013;55(2):121-7.
10. Dellve L, Skagert R, Vilhelmsson R. Leadership in workplace-health promotion projects: 1- and 2-year effects on long-term work attendance. *European Journal of Public Health*; 2007(17(5)):471-6.
11. Dellve L, Andreasson J, Eriksson A, Strömngren M, Williamsson A. Nyorientering av svensk sjukvård: Verksamhetstjänande implementeringslogiker. KTH; 2016.
12. Ljungblad C. Workplace health promotion and employee health in municipal social care organizations: Karolinska Institutet; 2015.
13. Ljungblad C, Granström F, Dellve L, Åkerlind I. Workplace health promotion and working conditions as determinants of employee health. *International Journal of Workplace Health Management*; 2014;7(2):89–104.
14. Dellve L, Eriksson A. Hållbart ledarskap - I vardag och förändring. Rapport. Högskolan i Borås; 2016.
15. Winroth J, Hultberg A. Reflektionsgrupper – En form av processtöd i ett förändringsarbete. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsöfrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet, ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
16. Watzlavick P, Weakland J & Fish R. Förändring: att ställa och lösa problem. Stockholm: Natur & kultur; 1984.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

17. Ahrenfelt B. Förändring som tillstånd. Lund: Studentlitteratur; 2001.
18. WHO. Ottawa Charter for health promotion. Geneve: WHO; 1986.
19. Brülde B, Tengland P-A. Hälsa och sjukdom, en begreppslig utredning. Lund: Studentlitteratur; 2003.
20. Antonovsky A. Health, stress and coping. San Fransisco: Jossey-Bass Publisher; 1979.
21. Nordenfeldt L. Livskvalitet och hälsa. Teori & kritik: Almqvist & Wiksell; 1991.
22. Frankl VE. Livet måste ha mening. Stockholm: Natur & Kultur; 2006.
23. Hultberg A, Skagert K, Ekblom-Johansson P, Ahlborg G, Jr. Kunskap och metoder för hälsofrämjande arbetsplatser. ISM-rapport 9. Institutet för stressmedicin; 2010.
24. Gustavsen B, Wikman A, Philips ME, Hofmainer B. Conceptdriven change. The core element in a national workplace development program. Concepts and Transformation; 1996;1(2/3):193-211.
25. Gustavsen B. Vägen till bättre arbetsliv. Stockholm: Arbetslivscentrum; 1990.
26. Haines H, Wilson JR, Vink P, Koningsveld E. Validating a framework for participatory ergonomics (the PEF). Ergonomics; 2002;45(4):309-27.
27. Hansson A. Salutogent ledarskap - för hälsosam framgång. Stockholm: Fortbildning AB; 2010.
28. Gatu H. Hållbara arbetsplatser botemedel mot ett sjukt arbetsliv? Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2003.
29. Eriksson I. Kaos och social kompetens. Lund: Studentlitteratur; 2001.
30. Källestål C, Bjurvald M, Menckel E, Schaerström A, Schelp L, Unge C. Hälsofrämjande arbete på arbetsplatser. Effekter av interventioner refererade i systematiska kunskapsöversikter och i svenska rapporter. Stockholm: Statens Folkhälsoinstitut; 2004.
31. Håkansson K. Förändringsstrategier i arbetslivet. Göteborg: Göteborgs universitet; 1995.
32. Dellve L, Vilhelmsson R, Skagert K, Eriksson J, Eklöf M. Hälsofrämjande arbetsmiljöprojekt inom social service och skola. Tvåårsuppföljning av SAMS-projektet. Göteborg: Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, Arbets- och miljömedicin; 2006.
33. Svensson LA, G, Randle H, Eklund J. Hållbart arbetsliv. Projekt som gästspel eller strategi i hållbar utveckling. Kristianstad: Gleerups; 2007.
34. Kompier MAJ, Geurts SAE, Gründemann RWM, Vink P, Smulders PGW. Cases in stress prevention: the success of a participative and stepwise approach. Stress and Health; 1998;14(3):155-68.
35. Kompier MAJ, Cooper CL, Geurts SAE. A multiple case study approach to work stress prevention in Europe. European Journal of Work and Organizational Psychology; 2010:371-400.
36. Nielsen K, Randall R, Holten A-L, Gonzales ER. Conducting organizational-level occupational health interventions: What works? Work & Stress; 2010:234-59.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

37. Härenstam A, och Östebo A (red). Förändringsprocesser och utvärdering av interventioner i kommunala förvaltningar. Metoder och resultat från CHEFiOS projektet - slutrapport del 2. ISM-rapport 14:2. Institutet för stressmedicin; 2014.
38. Bar-Yam Y. Dynamics of Complex Systems, Boulder. Press W. Colorado;1997.
39. Nilsson P, Andersson HI, Ejlertsson G, Blomqvist K. How to make a workplace health promotion questionnaire process applicable, meaningful, and sustainable. Journal of Nursing Management; 2011;19:906–14.
40. Bushe GR, Marsak RL. Revisioning Organization Development Diagnostic and Dialogic Premises and Patterns of Practice. Journal of Applied Behavioral Science; 2009;45(3):348-68.
41. Liff R, Wikström E, Eriksson A-C. Fånga upp svaga signaler. Att förebygga stressrelaterad ohälsa. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsöfrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet, ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
42. Arbetsmiljöverket. Den goda arbetsmiljön och dess indikatorer. Kunskapsöversikt. Rapport 2012:7. Stockholm: Arbetsmiljöverket; 2012:7.
43. Sullivan M, Karlsson J, Taft C. SF-36 Hälsoenkät: Svensk Manual och Tolkningsguide (SF -36 Health Survey: Swedish Manual and Interpretation). Göteborg: Sahlgrenska Universitetssjukhuset; 2002.
44. Ryff C. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. Journal of Personality and Social Psychology; 1989;57:1069-81.
45. Bech P, Gudex C, Staehr Johansen K. The WHO (Ten) Well-Being Index: validation in diabetes. Psychotherapy and Psychosomatics; 1996;6:183-90.
46. Nilsson A. Enhance your workplace! A dialogue tool for workplace health promotion with a salutogenic approach. Lunds Universitet; 2010.
47. ENWHP. Steps for well-being in workplaces [Internet]. Hämtat från <http://www.enwhp.org/toolbox/details.php?id=26>; 2003.
48. Anttonen H, Räsänen T. Well-being at work - new innovations and good practices. Helsinki: Finnish Institute of Occupational Health; 2008.
49. Berthelsen H, Westerlund H, Söndergård Kristensen T. COPSOQ II - en uppdatering och språklig validering av den svenska versionen av en enkät för kartläggning av den psykosociala arbetsmiljön på arbetsplatser. Stockholm: Stressforskningsinstitutet, Stressforskningsrapport 326; 2014.
50. AMM. Hälsöfrämjande ledarskap och medarbetarskap - ett arbetsmaterial. Göteborg: Arbets och miljömedicin, Göteborgs Universitet; 2008.
51. Menckel E, Thomsson H. Vad är hälsöfrämjande arbetsplatser? Ett svenskt perspektiv. Stockholm: Arbetarskyddsnämnden; 1997.
52. Skagert K. Leadership in human service organisations: Conceptions, strategies and preconditions to promote and maintain health at work. Göteborg: Göteborgs Universitet; 2010.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

53. AFA Försäkrings avdelning för arbetsmiljöutveckling. FAS arbetsliv, Handbok för samtalsledare; 2007.
54. Suntarbetsliv. OSA-kompassen. Hämtat från www.suntarbetsliv.se; 2016.
55. Prevent. Enkät om psykosocial arbetsmiljö. Hämtat från www.prevent.se; 2016.
56. HFS-nätverket. Att utveckla en hälsofrämjande arbetsplats; 2015.
57. NFA. Psykisk arbejdsmiljø. Vejledning til brugere af AMI's korte spørgeskema til kortlægning af den psykiske arbejdsmiljø. København: Det nationale forskningscenter for arbejdsmiljø; 2006.
58. Green LW & Kreuter MW. Health program planning: an educational and ecological approach. New York: McGraw-Hill; 2005.
59. Jerkedal Å. Utvärdering – steg för steg: om projekt- och programbedömning. Stockholm: Nordtedts juridik; 1999.
60. Eklöf M. Psykosocial arbetsmiljö. Begrepp, bedömning och utveckling. Lund: Studentlitteratur; 2017.
61. Rydbo N. Förebyggande hälsoarbete - att arbeta med svaga och tidiga signaler. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsofrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
62. Dollard MF, Bakker AB. Psychological safety climate as a precursor to conductive work environments, psychological health problems, and employee engagement. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 2010;83:579-99.
63. Ylander J, Härenstam A. Var finns makten över arbetsvillkoren? En guide om psykosocial miljö och arbetsmiljöinriktat handlande. Stockholm: Arbetslivsinstitutet, Enheten för arbetshälsa; 2006.
64. Härenstam A, Marklund S, Berntson E, Bolin M, Ylander J. Understanding the organisational impact on working conditions and health; 2006.
65. Winroth J. Om utvärdering – att mäta effekter och värdera resultat: med fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsofrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet, ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
66. Lohela Karlsson M., Strömberg C. och Arbetshälsoekonomiska analysgruppen. Arbetshälsoekonomiskt analysverktyg - Ett komplement till Riktlinjer för psykisk ohälsa på arbetsplatsen. Karolinska institutet, Sveriges företagshälsa; 2016.
67. Liff R, Wikström Er. Hälsofrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet. ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
68. Maltén A. Vad är kunskap? Malmö: Liber; 1986.
69. Egidius H. Pedagogik för 2000-talet. Stockholm: Natur & Kultur; 2000.
70. Ellström P-E. Arbete och lärande – förutsättningar och hinder för lärande i det dagliga arbetet. Arbetslivsinstitutet; 1996.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

71. Granberg O, Ohlsson J. Från lärande loopar till lärande organisationer. Lund Studentlitteratur; 2009.
72. Hultberg A, Winroth J. Processtöd som metod i förändringsarbete. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsöfrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
73. Skagert K, Ahlberg G, Jr, Bergman C, Dellve L, Hultberg A. Hälsöfrämjande i praktiken - Lättare sagt än gjort! ISM-rapport 16. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2015.
74. Ahlberg G, Jr, Hultberg A, Hadžibajramović E, Pettersson S, Ottosson E, Björk L, et al. KART-studien - Arbetsmiljö, stress och hälsa bland anställda vid Västra Götalandsregionen. Sammanfattning av de viktigaste slutsatserna i KART-rapporterna 2004-2010, vetenskapliga publikationer samt vissa kompletterande analyser, ISM-rapport 17. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2016.
75. Hultberg A. Det vi får är inte det vi behöver. Processutvärdering av ett projekt med hälsöfrämjande insatser riktade till tre yrkesgrupper i vården. ISM-häfte nr 8. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2015.
76. Hultberg A. Försöksverksamhet kring förebyggande av sjukfrånvaro. Processutvärdering av ett delprojekt inom Mobiliseringsinitiativet – Västra Götandsregionen som arbetsgivare. ISM-häfte nr 9. Göteborg: Institutet för stressmedicin, 2018.
77. Dellve L. Ledarutveckling i hälsöfrämjande ledarskap - ett FoU-projekt inom 3F "Framgångsrika Friska Företag". Göteborg: Arbets- och miljömedicin, Sahlgrenska Universitetssjukhuset; 2009.
78. Eriksson A, Dellve L, Strömgren M, Edström-Bard E. Utveckling av hållbart och hälsöfrämjande ledarskap – i vardag och förändring. Utvärdering av interaktiv metodik för företagshälsovårdsdrivna interventioner. Stockholm: KTH; 2016.
79. Karlsson G. Uppföljning av 1:a omgångens deltagare i Hälsöfrämjande ledarskap - En delaktivitet inom Mobiliseringsinitiativet. Hälsan & Arbetslivet; 2016.
80. Koskela M. Slutrapport för projektet "Att utveckla hälsöfrämjande arbetsplatser". Örebro läns landsting; 2012.
81. Thomsson H. Att vara och förbli en hälsöfrämjande arbetsplats. Försäkringskassan; 2007.
82. Müssener U. Utvärdering av effekter av hälsöfrämjande arbete vid Försäkringskassan i Östergötland. Linköping: Linköpings Universitet; 2008.
83. Rubertsson J. Utveckling av lärande och ledarskap i en organisation som främjar hälsa. Försäkringskassan; 2009.
84. Suntarbetsliv. Friska verksamheter. Organisationsutveckling och individuell utveckling går hand i hand; 2013.
85. Ahlberg G, Bergman P, Ekenvall L, Parmasund M, Stoetzer U, Waldenström M, et al. Tydliga strategier och delaktiga medarbetare i friska företag. Hälsa och framtid,

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

Delstudie 2. Stockholm: Karolinska institutet, Uppsala universitet och Stockholms läns landsting; 2008.

86. Cregård A. Förbättrad arbetsmiljö genom samarbete i gränsland. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsöfrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet. ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

87. Cregård A, Liff R, Wikström E. Att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande genom samarbete. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsofrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet. ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
88. Liff R, Wikstrom E. Expertgruppers samarbete med linjechefer - om samarbete som identitetsskapande processer. I: Liff R & Wikström, E (red). Hälsofrämjande och förebyggande arbetsmiljöinsatser genom nya samarbetsformer. Metoder och resultat från FHV NySam-projektet ISM-rapport 19. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2017.
89. Schmidt L, Sjöström J, Antonsson A-B. Vägar till framgångsrikt samarbete med företagshälsovård. Stockholm: IVL, Svenska Miljöinstitutet, 2011.
90. Schmidt L, Sjöström J. Användning av företagshälsovården i kommuner och landsting. Stockholm: IVL, Svenska Miljöinstitutet; 2015.
91. Lindberg P. The work ability continuum. Epidemiological studies of factors promoting sustainable work ability. Stockholm: Karolinska Institutet; 2006.
92. Aronsson G, Lindh T. Långtidsfriskas arbetsvillkor. En populationsstudie. Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2004.
93. Johansson G, Lundberg I. Adjustment latitude and attendance requirements as determinants of sickness absence or attendance. Empirical tests of the illness flexibility model. *Medical Science*. 2004;58(10):1857-68.
94. Ahlborg G, Jr, Ljung T, Swan G, Glise K, Jonsdottir I, Hadzibajramovic E, et al. Stressrelaterad ohälsa bland anställda vid Västra Götalandsregionen och Försäkringskassan i Västra Götalands län. Delrapport 1- enkätundersökning i maj-juni 20014. ISM-rapport 2. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2006.
95. Bergström G, Bodin L, Hagberg J, Aronsson G, Josephsson M. Sickness presenteeism today, sickness absenteeism tomorrow? A prospectiv study on sickness presenteeism and future sickness absenteeism. *Journal of occupational and enviromental medicine*. 2009; 2009(Jun;51(6)):629-38.
96. Bergström G, Bodin L, Hagberg J, Lindh T, Aronsson G, Josephsson M. Does sickness presenteeism have an impact on future general health? *International Archives of Occupational and Environmental Health*; 2009 (Nov;82(10)):1179-90.
97. Aronsson G, Gustafsson K, Mellner C. Samband mellan sjuknärvaro, sjukfrånvaro och självskattad hälsa i den yrkesaktiva befolkningen: Göteborgs Universitet; 2009.
98. Dellve L, Hadzibajramović E, Ahlborg G, Jr. Work attendance among healthcare workers; prevalence, incentives, and long-term consequences for health and performance. *Journal of advanced nursing*; 2011.
99. Svartengren M, Stoetzer U, Parmasund M, Eriksson T, Stöllman Å, Vingård E. Hälsa och framtid i kommuner och landsting. Karolinska Institutet och Uppsala Universitet; 2013.
100. AFA Försäkring. Från risk till frisk, HOFF; 2014.
101. Vingård E. Hållbar arbetshälsa i kommuner och landsting. Stockholm: HAKuL, Karolinska institutet, Sektionen för personskadeprevention; 2004.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

102. Waldenström K, Härenstam A. Hur skapas bra arbetsförhållanden? En studie av strategier hos chefer och anställda. Rapport från Arbets- och miljömedicin 2006:5. Stockholm; 2006.
103. Törner M, Eklöf M, Larsman P, Pousette A. Säkerhetskultur i vård och omsorg - stöd och hinder. Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien; 2014.
104. Törner M, Eklöf M, Larsman P, Pousette A. Säkerhetsklimat i vård och omsorg. Bakomliggande faktorer och betydelse för personalsäkerhet och patientsäkerhet. Arbets- och miljömedicin, Samhällsmedicin och folkhälsa. Rapport 2013: nr 1. Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien; 2013.
105. Arbetsmiljöverket. Mäta och följa goda organisationer; 2017.
106. Karlsson ML, Björklund C, Jensen I. Sambandet mellan psykosociala arbetsmiljöfaktorer, anställdas hälsa och organisationers produktion, Rapport 2012:8. Uppsala: IFAU, Institutet för marknads- och utbildningspolitisk utvärdering; 2012.
107. Lohela-Karlsson M, Jensen I, Aboagye E, Strömberg C, Hagberg J, Bergström G. Att mäta effekter av preventiva insatser på arbetsplatser genomförda av FHV - Slutrapport Stockholm: Enheten för interventions- och implementeringsforskning, Institutet för miljömedicin (IMM), Karolinska Institutet; 2016.
108. Strömberg C, Aboagye E, Hagberg J, Bergström G, Lohela-Karlsson M. Estimating the Effect and Economic Impact of Absenteeism, Presenteeism, and Work Environment-Related Problems on Reductions in Productivity from a Managerial Perspective. Value in Health; 2017;20(8):1058-64.
109. Jensen I och Företagshälsans riktlinjegrupp. Riktlinjer för psykisk ohälsa på arbetsplatsen. En sammanställning från Företagshälsans riktlinjegrupp 2/2015. Enheten för interventions- och implementeringsforskning, Institutet för miljömedicin (IMM), Karolinska Institutet; 2015.
110. Wiegner L. Blir man sjuk av stress? Om utmattning och återhämtning. ISM-broschyr. Institutet för stressmedicin; 2015.
111. Institutet för stressmedicin. Vad är stress. Hämtat från; <http://www.vgregion.se/ov/ISM/stress--rad-och-behandling/vad-ar-stress/>;2018
112. Arnetz B, Ekman R. Stress: Gen, individ och samhälle. Stockholm: Liber; 2013.
113. FORTE. Psykisk ohälsa, arbetsliv och sjukfrånvaro. En kunskapsöversikt. FORTE; 2015.
114. FORTE. Arbetsmiljö i kvinnodominerade sektorer - Regeringsuppdrag att genomföra en förstudie inför utlysning av forskningsmedel. FORTE; 2016.
115. Arbetsmiljöverket. Kvinnor och mäns arbetsvillkor – betydelsen av organisatoriska faktorer och psykosocial arbetsmiljö för arbets och hälsorelaterade utfall. Stockholm: Arbetsmiljöverket; 2016.
116. Nise G, Ekenvall L, Alberyd J, Svartengren M och HoF study group. Friska företag i alla branscher. Hälsa och framtid, Delstudie 1. Stockholm: Karolinska institutet, Uppsala universitet och Stockholms läns landsting; 2007.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

117. Arbetsmiljöverket. Organisera för en jämställd arbetsmiljö. Hämtat från; <https://www.av.se/test-jamstalld-arbetsmiljo/>; 2017.
118. Arbetsmiljöverket. Kopplingar mellan bemanning, organisation och arbetsmiljö; 2017.
119. Arbetsmiljöverket. Friska arbetsplatser för kvinnor och män i alla åldrar, Kunskapssammanställning; 2016:8.
120. Nilsson K. Why work beyond 65? Discourse on the decision to continue working or retire early. *Nordic Journal of Working Life Studies*; 2012; 2(3):7-28.
121. Nilsson K. To work or not to work in an extended working life? Factors in working and retirement decision. Doctoral Dissertation Series 2013:4. Lund University: Faculty of Medicine, 2013.
122. Nilsson K. Conceptualisation of ageing in relation to factors of importance for extending working life – a review. *Scandinavian Journal of Public Health*; 2016:1-16.
123. Thorsen S, Rugulie R, K L. The association between psychosocial work environment, attitudes towards older workers (ageism) and planned retirement. *International Archives of Occupational & Environmental Health*; 2012;85(4):437-45.
124. Hultberg A, Hadžibajramovic E, Pettersson S, Ahlberg G, Jr. KART-studien. Arbetsmiljö, stress och hälsa bland anställda vid Västra Götalandsregionen. Delrapport 4: Fördjupad analys avseende ålder och kön samt yrkesgrupper 2008. ISM-rapport 8. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2010.
125. Strömbäck M. Skapa rum. Ung femininitet, kroppslighet och psykisk ohälsa – genusmedveten och hälsofrämjande intervention. Umeå: Umeå universitet; 2014.
126. Löve J. Contemporary aspects of health and performance among young adult women and men in Sweden. Göteborg: Göteborgs Universitet; 2010.
127. Arbetsmiljöverket. Organisatorisk och social arbetsmiljö. Stockholm: Arbetsmiljöverkets författningssamling AFS 2015:4; 2015.
128. Vingård E, Waldenström M, Bengtsson F, Ekenvall L, Svartengren M, Ahlberg G et al. Långtidssjukskrivning, rehabilitering och återgång i arbete. Hälsa och framtid, Delstudie 4. Stockholm: Karolinska institutet, Uppsala universitet och Stockholms läns landsting; 2007.
129. Arbetsmiljöverket. Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön - viktiga pusselbitar i en god arbetsmiljö. Vägledning till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö, AFS 2015:4. Arbetsmiljöverket; 2016.
130. Dellve L, Hadžibajramovic E, Ahlberg G, Jr (red). Work attendance among health care workers. The 7th International Conference on Occupational Health for Health Care Workers; 2007; Vancouver, Canada.
131. Arbetsmiljöverket. Kvinnor och mäns arbetsvillkor; 2016:2.
132. Pandey S, Wright B. Connecting the dots in public management: Political environment, organizational goal ambiguity, and the public manager's role

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

- ambiguity. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2006;16(4):511-32.
133. Rizzo JR, House RJ, Lirtzman SI. Role conflicts and ambiguity in complex organizations. *Administrative Science Quarterly*; 1970;10(2):1-14.
  134. Reineholm C. *Psychosocial Work Conditions and Aspects of Health: Linköpings universitet*; 2013.
  135. Poussette A. *Feedback and stress in Human Service Organizations*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Psykologiska institutionen; 2001.
  136. Björk L. *Contextualizing managerial work in local government organizations*. Göteborg: Göteborgs universitet; 2013.
  137. Gillberg N. *Nya sätt att organisera arbete - betydelse för hälsa och arbetsmiljö*. Arbetsmiljöverket; 2018.
  138. Aronsson G. *Gränslöst arbete. En forskarantologi om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv*: Arbetsmiljöverket; 2018:1.
  139. Källemark S, Höglund AT, Hansson MG, Westerholm P, Arnetz B. Living with conflicts - ethical dilemmas and moral distress in the health care system. *Social Science & Medicine*; 2004;58(6):1075-84.
  140. Lennéer Axelsson B, Thylefors I. *Arbetsgruppens psykologi*. Stockholm: Natur och Kultur; 2005.
  141. Bakker AB, Demerouti E, Verbeke W. Using the job demands-resources model to predict burnout and performance. *Human Resource Management*. 2004;43(1):83-104.
  142. Schaufeli WB, Taris TW. A critical review of the job demands-resources model: Implications for improving work and health. I: Bauer G, Hämmig OE (red). *Bridging occupational, organizational and public health*. Dordrecht, The Netherlands: Springer; 2014. p. 43-68.
  143. Bakker AB, Demerouti E. The job demands-resources model: State of the art. *Journal of Managerial Psychology*; 2007;22(3):309-28.
  144. Bejerot E, Astvik W. *När patienten blir kund: Nya stressorer och strategier i läkarens arbete*. Växjö: 2009.
  145. de Jonge J, Mulder MJGP, Nijhuis FJN. The incorporation of different demand concepts in the job demand-control model: Effects on health care professionals. *Social Science & Medicine*; 1999;48(9):1149-60.
  146. Demerouti E, Bakker AB, Nachreiner F, Schaufeli W, B. The job demands-resources model of burnout. *Journal of Applied Psychology*; 2001;86(3):499-512.
  147. Söderfeldt B, Söderfeldt M, Muntaner C, O'Campo P, Warg L-E, Ohlson C-G. Psychosocial work environment in human service organizations: A conceptual analysis and development of the demand-control model. *Social Science & Medicine*; 1996;42(9):1217-26.
  148. Corin L. *Job demands, job resources, and consequences for managerial sustainability in the public sector: A contextual approach*. Göteborg: Göteborgs universitet; 2016.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

149. Schütte S, Chastang JF, Malard L, Parent-Thirion A, Vermeulen G, Niedhammer I. Psychosocial working conditions and psychological well-being among employees in 34 European countries. *International archives of occupational and environmental health*; 2014;87(8):897–907.
150. Crawford ER, LePine JA, Rich BL. Linking job demands and resources to employee engagement and burnout: A theoretical extension and meta-analytic test. *Journal of Applied Psychology*; 2010;95:834–48.
151. Schaufeli WB, Taris TW. A critical review of the job demands-resources model: Implications for improving work and health In: Bauer, G, Hämmig, O (red). *Bridging occupational, organizational and public health*. Dordrecht: The Netherlands: Springer; 2014. p. 43-68.
152. Karasek R, Theorell T. *Healthy Work, stress, productivity and the reconstruction of working life*. New York: Basic Books; 1990.
153. French JRP, Jr, Caplan RD. Organizational stress and individual strain. In: *The failure of success*. Marrow, AJ (red.). New York: Amazon; 1972. p. 30-66.
154. de Jonge J, Dormann C. The DISC model: Demand-induced strain compensation mechanisms in job stress. In: *Occupational stress in the service professions*. Dollard, MF, Winefield HR, Winefield, AH (red). London: Taylor & Francis; 2003. p. 43-74.
155. Morris JA, Feldman DC. The dimensions, antecedents, and consequences of emotional labour. *Academy of Management Review*; 1996;21:986–1010
156. Eklöf M, Törner M, Pousette A. Organizational and socialpsychological conditions in healthcare and their importance for patient and staff safety. A critical incident study among doctors and nurses. *Safety Science*; 2014;70:211-21.
157. Rappaport J. *Studies in empowerment: Steps toward understanding an action*. New York: Haworth Press; 1984.
158. Laverack G. *Health Promotion Practice. Power & Empowerment*. London: Sage Publications; 2004.
159. Arneson H. *Empowerment and health promotion in working life*. Linköping: Linköpings Universitet; 2006.
160. Westerholm P. Psykisk Arbetskada. *Arbete & Hälsa* nr 42:1; 2008.
161. Häusser JA, Mojzisch A, Niesel M, Schulz-Hardt S. Ten years on: A review of recent research on the job demand-control (-support) model and psychological well-being. *Work & Stress*; 2010;24(1):1-35.
162. Theorell T. Är ökat inflytande på arbetsplatsen bra för folkhälsan? *Kunskapssammanställning*. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut; 2003.
163. Nielsen K, Randall R. The importance of employee participation and perceptions of changes in procedures in a teamworking intervention. *Work & Stress*; 2012;26(2, April-June 2012):91-111.
164. Arbetsmiljöverket. *Vägledning om arbetsmiljöutmaningar i ett gränslöst arbetsliv*; 2018.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

165. Allvin M, Mellner C, Movitz F, Aronsson G. The Diffusion of Flexibility: Estimating the Incidence of Low-Regulated Working Conditions. *Nordic Journal of Working Life Studies*; 2013;3:99-116.
166. Peterson H. Flexibilitet och förtroende i avreglerade organisationer - ett arbetstagarperspektiv; 2007.
167. Wajcman J, Bittman M, Brown JE. Families without borders: Mobile Phones, Connectedness and Work-Home Divisions. *Sociology*; 2008;42:635-52.
168. Trygg K. Arbetets geografi - Kunskapsarbetets organisation och utförande i tidrummet. Kulturgeografiska institutionen; 2014.
169. Drago R. Time on the job and time with their kids. Cultures of teaching and parenthood in the US. *Feminist Economics*; 2001;7:1-31.
170. Yakura E. Billables. The Valorization of time in consulting. *American Behavioral Scientist*; 2001;44:1076-96.
171. Gillberg N. Flexibilitet, tillgänglighet och synlighet i det digitaliserade arbetslivets organisering. I: Aronsson G (red). Gränslöst arbete. En forskarantologi om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv: Arbetsmiljöverket; 2018.
172. Menéndez M, Benach J, Muntaner C, Amable M, O'Campo P. Is precarious employment more damaging to women's health than men's? *Social Science & Medicine*; 2007;64(776-781).
173. Burud S, Tumolo M. Leveraging the new human capital: Adaptive strategies, results achieved, and stories of transformation. Palo Alto, CA: Davies-Black Publishing; 2004.
174. Richman AL, Civian JT, Shannon LL, Jeffrey Hill E, Brennan RT. The relationship of perceived flexibility, supportive work-life policies, and use of formal flexible arrangements and occasional flexibility to employee engagement and expected retention. *Community, Work & Family*; 2008;11:183-97.
175. Burchell B. The Prevalence and Redistribution of Job Insecurity and Work Intensification. I: Burchell B, Lapido D, Wilkinson F (red). *Job Insecurity and Work Intensification..* London: Routledge; 2002.
176. Wichert I. Job insecurity and work intensification: the effects on health and well-being. I: Burchell B, Lapido D, Wilkinson F (red). *Job Insecurity and Work Intensification.* London: Routledge; 2002.
177. Aronsson G, Hellgren J, Isaksson K, Johansson G, Sverke M, Torbiörn I. *Arbets- & organisationspsykologi. Individ och organisation i samspel.* Stockholm: Natur & Kultur; 2012.
178. Unionen. Fria eller förvirrade – En studie av tjänstemännens gränslösa arbetssituation. Stockholm: Unionen; 2009.
179. Siegert S. *Enacting Boundaries through Social Technologies: The Dance between Work and Private Life.* Stockholm: Stockholms universitet, Företagsekonomiska institutionen; 2015.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

180. Petersson McIntyre M. Att älska sitt jobb: passion, entusiasm och nyliberal subjektivitet. Lund: Nordic Academic Press; 2016.
181. von Otter C. Aktivt arbetsliv. Om dagens behov och framtidens möjligheter. Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2004.
182. Bolander P. Anställningsbilder och rekryteringsbeslut. Stockholm: Handelshögskolan i Stockholm; 2002.
183. Ehrenreich B. Bait and Switch: The (Futile) Pursuit of the American Dream. New York: Metropolitan Books; 2005.
184. Cross R, Rebele R, Grant A. Collaborative Overload. Harvard Business Review; 2016.
185. Bringselius L. Tillitsbaserad styrning – ett ramverk. Forskning Tillit. Tillitsdelegationen; 2017.
186. Härenstam A, Östebo A (red). Chefskapets förutsättningar och konsekvenser - Metoder och resultat från CHEFiOS projektet – slutrapport Del 1. ISM-rapport 14:1. Institutet för stressmedicin; 2014.
187. Forsberg Kankkunen T, Bejerot E, Björk L, Härenstam A. New Public Management i kommunal praktik. En studie om chefers möjlighet att hantera styrning inom verksamheterna Vatten, Gymnasium och Äldreomsorg. ISM-rapport 15. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2014.
188. Björk L, Forsberg Kankkunen T, Bejerot E. Det kontrollerade chefsarbetet - variationer i könsmärkta verksamheter. Arbetsmarknad och Arbetsliv; 2011;17(4).
189. Mellner C. Strategier, gränskontroll och ledarskap i gränslöst arbete. I: Aronsson G (red). Gränslöst arbete. En forskarantologi om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv. Arbetsmiljöverket; 2018.
190. Toivanen S. Arbetsmiljö och utformning av aktivitetsbaserade kontor. I: Aronsson G (red). Gränslöst arbete. En forskarantologi om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv. Arbetsmiljöverket; 2018.
191. Toivanen S. Framtidens arbetsplatser. Att utveckla hållbara och friska kontor. Stockholm: NCC; 2015.
192. Jahncke H. How Much Does Irrelevant Speech Impair Employees' Work Performance in Open-Plan Offices? Noise & Vibration Worldwide; 2013;44:10-5.
193. Jahncke H, Hygge S, Halin N, Green A, Dimberg K. Open-plan office noise: Cognitive performance and restoration. Journal of Environmental Psychology; 2011;31(4):373-82.
194. Smith-Jackson TL, Klein KW. Open-plan offices: Task performance and mental workload. Journal of Environmental Psychology; 2009;29:279-89.
195. Haans A, Kaiser FG, de Kort YAW. Privacy-needs in office environments: development of two behavior-based scales. European Psychologist; 2007;12:93-102.
196. Seddigh A. Office type, performance and well-being: A study of how personality and work tasks interact with contemporary office environments and ways of working. Stockholm: Stockholms universitet, Psykologiska institutionen; 2015.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

197. Seddigh A, Berntson E, Bodin.Danielsson C, Westerlund H. Concentration requirements modify the effect of office type on indicators of health and performance. *Journal of Environmental Psychology*; 2014;38(0):167-74.
198. Stashevsky Sea. Self-leadership skills and innovative behavior at work. *International Journal of Manpower*; 2006;271(1):75-90.
199. Schwitzgold V. Ett smakprov på framtidens ledarskap. En studie om hur chefer upplever och praktiserar ledarskap i aktivitetsbaserade kontorsmiljöer. Examensarbete vid Personalvetarprogrammet, Umeå Universitet; 2014.
200. Hultberg A. Sammanfattning av forskningsläget avseende aktivitetsbaserade kontor (ABW). Hämtat från: <http://www.vgregion.se/ov/ISM/halsa-och-arbetsmiljo/mera-om-halsa-pa-arbetsplatsen/aktivitetsbaserat-kontor/> ;2018.
201. Brunia S, DeBeen I, Van.der.Voordt TJM. Accommodating new ways of working: lessons from best practices and worst cases. *Journal of Corporate Real Estate*; 2016;18(1):30-47.
202. Appel-Meulenbroek R, Groenen P, Janssen I. An end-user's perspective on activity-based office concepts. *Journal of Corporate Real Estate*; 2011;13(2):122-35.
203. Wohlers C, Hartner-Tiefenthaler M, Hertel G. The Relation Between Activity-Based Work Environments and Office Workers' Job Attitudes and Vitality. *Environment and Behavior*; 2017:1-32.
204. Eklund J, Rolfö L. Slutrapport: Projektering och planering av nya arbetsmiljöer. Stockholm: KTH, Enheten för ergonomi; 2016.
205. Kecklund G. Flexibla och gränslösa arbetstider - konsekvenser för återhämtning och hälsa. I: Aronsson G (red). Gränslöst arbete. En forskarantologi om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv. Arbetsmiljöverket; 2018.
206. Demeouti E, Bakker A, Geurts SAE, Taris TW. Daily recovery from work-related effort during non-work time. I: Sonnentag S, Perrewé PL, Ganster DC (red). *Current perspectives on job-stress recovery*. Bingley: Emereld Group Publishing Ltd; 2009. p. 85-123.
207. Geurts S, Sonnentag S. Recovery as an explanatory mechanism in the relation between acute stress reactions and chronic health impairment. *Scandinavian Journal of Work Environment & Health*; 2006;32:482-92.
208. Åkerstedt T, Nilsson P, Kecklund G. Sleep and recovery. I: Sonnentag S, Perrewé PL, Ganster DC (red). *Current perspectives on job-stress recovery*. Bingley: Emereld Group Publishing Ltd; 2009. p. 205-47.
209. Kecklund G, Ingre M, Åkerstedt T. Arbetstider, hälsa och säkerhet – en uppdatering av aktuell forskning. Stockholm: Stressforskningsinstitutet, Stockholms universitet; 2010.
210. Åkerstedt T. Shift work and disturbed sleep/wakefulness. *Occupational Medicine*; 2003(53):89-94.
211. Niedhammer I, Lert F, Marne M-J. Effects of shift work on sleep among french nurses. *Occupational Medicine*; 1994;36(6):667-74.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

212. Åkerstedt T, Ingre M, Kecklund G. Vad kännetecknar bra och dåliga skiftscheman? Stressforskningsrapport nr 324. Stockholm: Stressforskningsinstitutet; 2012.
213. Nijp H, Beckers D, Geurts S, Tucker P, Kompier M. Systematic review on the association between employee worktime control and work-nonwork balance, health, well-being, and job related outcomes. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*; 2012;38:299-313.
214. Nabe-Nielsen K, Lund H, Ajslev J. How do employees prioritise when they schedule their own shifts? *Ergonomics*; 2013;56:1216-24.
215. Gerber M, Lindwall M, Börjesson M, Hadžibajramović E, Jonsdottir IH. Low leisure-time physical activity, but not shift-work, contributes to the development of sleep complaints in Swedish health care workers. *Mental health and physical activity*; 2017;13:22-9.
216. Schiller H, Lekander M, Rajaleid K, Hellgren C, Åkerstedt T, Barck-Holst P, et al. The impact of reduced worktime on sleep and perceived stress – a group randomized intervention study using diary data. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*; 2016;doi:10.5271/sjweh.3610.
217. Razulzada F. Organizational Creativity and Psychological Well-being Contextual aspects on organizational creativity and psychological well-being from an open systems perspective. Lund: Department of Psychology, Lunds Universitet; 2008.
218. Maslach C, Leiter M. Sanningen om utbrändhet. Hur jobbet förorsakar personlig stress och vad man kan göra åt det. Stockholm: Natur och Kultur; 1999.
219. Csikszentmihalyis M. Flow, ledarskap och arbetsglädje. Stockholm: Natur och Kultur; 2004.
220. Eklöf M, Ahlborg G, Jr, Grill C, Grimby-Ekman A, Lindgren E-C, Wikström E. Dialogträning på vårdarbetsplatser. En studie av interventionseffekter och processer med användning av kvalitativ och kvantitativ metod. ISM-rapport 11. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2011.
221. Hultberg A, Hadžibajramovic E, Pettersson S, Skagert K, Ahlborg G, Jr. KART-studien. Arbetsmiljö, stress och hälsa bland anställda vid Västra Götalandsregionen. Delrapport 5: Uppföljning utifrån organisations-, yrkesgrupps- och individperspektiv 2008-2010. ISM-rapport 10. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2011.
222. Isaacs W. Dialogue - and the art of thinking together. New York: Random House Inc; 1999.
223. Grill C, Ahlborg G, Jr, Lindgren E-C. Valuation and handling of dialogue in leadership - a grounded theory study in Swedish hospitals. *Journal of Health Organization and Management*; 2011;25(1):34-54.
224. Grill C. Dialogue or no dialogue: Göteborgs universitet; 2014.
225. Bergman D. Leadership development: A comparative evaluation of short-term and long-term programmes in Swedish health care. Stockholm: Karolinska institutet; 2009.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

226. Lundgren C. Samarbete genom samtal: En samtalsanalytisk studie av multiprofessionella teamkonferenser inom smärtrehabiliteringen. Linköping: Linköpings universitet; 2009.
227. Bergman C, Dellve L, Skagert K. Exploring communication processes in workplace meetings: A mixed methods study in a Swedish healthcare organization. *Work*; 2016;54(3):533-41.
228. Bergman C, Hultberg A, Skagert K. Hälsöfrämjande arbetsplatsträffar - Rekommendationer och reflektioner utifrån en forskningsstudie. ISM-häfte nr 7. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2015.
229. Södergren B, Molin F, Stöllman Å, Waldenström M & Vingård E. Balanserad kommunikation - en nyckel till produktivitet och hälsa? Forskningsrapport. Institutet för Personal- och Företagsutveckling, IPF, Uppsala universitet; 2016.
230. Sunt arbetsliv. Bättre möten. Hämtat från; <https://battremoten.suntarbetsliv.se/>;2018
231. Johnson JV, Hall EM. Job strain, work place social support, and cardiovascular disease: A cross-sectional study of a random sample of the Swedish working population. *American Journal of Public Health*; 1988;78(10):1336-42.
232. Langford C, Bowsher J, Maloney J, Lillis P. Social support: a conceptual analysis. *Journal of advanced nursing*; 1997;25(1):95-100.
233. Cohen S, Gottlieb BH, Underwood LG. Social relationships and health. I: Cohen S, Underwood LG, Gottlieb BHE (red). *Social support measurement and intervention: A guide for health and social scientists*. New York: Oxford University Press; 2000.
234. House JS. *Work stress and social support*. Reading, England: Addison-Wesley Educational; 1981.
235. Cutrona CE, Russell DW. Type of social support and specific stress: Toward a theory of optimal matching. I: Sarason, BR, Sarason, IG, Pierce, GR (red). *Social support: An interactional view*. New York: Wiley; 1990. p. 319-66.
236. Brunnberg H, Löfgren V-A. Teamutveckling genom handledning på vårdcentraler. Utvärdering av ett projekt i Haninge primärvård. Stockholm: Stockholms läns landsting, yrkesmedicinska enheten; 1997.
237. Grimsér H, Wolter N. *Nätverk för läkare i primärvården*. Stockholm: Trygghetsfonden; 2000.
238. Ekstam K. *Handbok i konflikthantering*. Malmö: Liber Ekonomi; 2000.
239. Dellve L, Wikström E. *Hållbart ledarskap i sjukvården. Utveckling av ledarskap och stödstrukturer ur individ- och organisationsperspektiv*. Göteborg: Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, Arbets- och miljömedicin samt Handelshögskolan; 2006.
240. Bååthe F. *Physicians' engagement - Qualitative studies exploring physicians' experiences of engaging in improving clinical services and processes*: Göteborgs universitet; 2015.
241. Berglund R. *Engagemang efterfrågas. Hur tre tillverkande företag söker medverkan från sina medarbetare när de inför Lean*. Göteborg: Göteborgs Universitet; 2010.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

242. Södergren B. Ett kunskapsperspektiv på organisation och ledarskap: Studier om kunskapsprocesser och kunskapsorienterat ledarskap för innovation och förnyelse. Lärdomar från ett forskningsprojekt. Uppsala: Uppsala universitet, Företagsekonomiska institutionen; 2008.
243. Richtnér A, Södergren B. Innovation projects need resilience. *International journal of Technology and planning*; 2008;4:257-75.
244. Sutcliffe K, Vogus T, Cameron K, Dutton J, Quinn Rr. *Organization för resilience. Positive organizational scholarship*. San Francisco: Berrett - Kohler Publishers; 2003. 94-110 p.
245. Tvedt S, Saksvik P. Does change process healthiness reduce the negative effects of organizational change on the psychosocial work environment? *Work & Stress*; 2009;23(1):80-98.
246. Göransson S. *Seeking Individual Health and Organizational Sustainability: The Implications of Change and Mobility*. Stockholm: Stockholms universitet; 2009.
247. Hertting A, Pettersson K, Nilsson. *Stabil hälsa i en föränderlig sjukvårdsorganisation. I: Den höga sjukfrånvaron - problem och lösningar*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2005.
248. Theorell T. *I spåren av 90-talet*. Stockholm: Karolinska. University press; 2006.
249. Robbins J, Ford M, Tetrick L. Perceived unfairness and employee health: a meta-analytic integration. *Journal of Applied Psychology*; 2012;97:235-72.
250. Ndjaboué R, Brisson C, Vézina M. Organizational justice and mental health: a systematic review of prospective studies. *Occupational and Environmental Medicine*; 2012.
251. Elovainio M, Linna A, Virtanen M, Oksanen T, Kivimäki M, Pentti J, et al. Perceived organizational justice as a predictor of long-term sickness absence due to diagnosed mental disorders: Result from the prospective longitudinal Finnish Public Sector Study. *Social science & medicine*; 2013;91:39-47.
252. Stockholms läns landsting, Karolinska Institutet och Uppsala universitet. *Hälsa och framtid, Delstudie 1-4, Sammanfattning*; 2008.
253. Stoetzer U, Åborg C, Johansson G, Svartengren M. Organization, relational justice and absenteeism. *Work*; 2013;47(4).
254. Hansson A. *Hälsopromotion i arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur; 2004.
255. Trollestad C. *Den hälsosamma organisationen. I: Friskfaktorer i arbetslivet*. Abrahamsson. Stockholm: Prevent; 2003. p. 152- 81.
256. Vingård E. *Det friska företaget - hur ser det ut? En skrift från arbetsmiljöpoliciska kunskapsrådet*. SOU 2009:47. *God arbetsmiljö - en framgångsfaktor?* Stockholm: Statens offentliga utredningar; 2009.
257. Eriksson I, Fjaestad B, Wolvén L-E. *Arbetsliv och känsla av sammanhang. Arbetsliv och samhällsförändringar*. Lund: Studentlitteratur; 2005. p. 49-60.
258. Månsson E. *Att vara nöjd med sitt arbete. I: Petersson H, Leppänen V, Jönsson S, Tranqvist J (red). Villkor i arbetet med människor - en antologi om human servicearbete*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2006. p. 37-57.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

259. Sahlin E. Natur mot stress - vad säger forskningen? Gröna Rehab. Göteborg: Göteborgs botaniska trädgård, Västra Götalandsregionen; 2010.
260. Tengblad S, Hällstén F, Ackerman C, Velten J. Medarbetarskap. Från ord till handling. Malmö: Liber; 2007.
261. Skakon J, Nielsen K, Borg W, Guzman J. Are leaders well-being behaviors and style associated with the affective wellbeing of their employees? *Work and stress*; 2010;24(2):107-39.
262. Nilsson K, Hertting A, Petterson I-L, Theorell T. Pride and confidence at work: potential predictors of occupational health in a hospital setting; 2005;1:5(92).
263. Eklöf M, Ingelgård A. Is participative ergonomics associated with better working environment and health? A study among Swedish white-collar VDU users. *International Journal of Industrial Ergonomics*; 2004;34(5):355-66.
264. Dellve L, Skagert K, Eklöf M. The impact of systematic occupational health and safety management for occupational disorders and long-term work attendance. *Social Science & Medicine*; 2008;67(6):965-70.
265. Lindberg P, Vingård E, Josephson M, Alfredsson L. Promoting Excellent Work Ability and Preventing Poor Work Ability: The Same Determinants? Results from the Swedish HAKuL Study. *Occupational and Environmental Medicine*; 2006;63(2):113-20.
266. Pohjonen T. Perceived work ability of home care workers in relation to individual and work-related factors in different age groups. *Occupational Medicine*; 2001;51(3):209-17.
267. Vaananen A, Kalimo R, Toppinen-Tanner S, Mutanen P, Peiro JM, Kivimaki M, et al. Role clarity, fairness, and organizational climate as predictors of sickness absence: a prospective study in the private sector. *Scandinavian Journal of Public Health*; 2004;32(6):426-34.
268. Döös M, Nyberg Ar. Ledarskapets former och resultat. Två kunskapsöversikter om arbetsplatsens ledarskap. VINNOVA Rapport VR 2008:15. VINNOVA; 2009.
269. Kelloway T. The psychosocial environment: towards an agenda for research. *International Journal of Workplace Health Management*; 2008(1:1):50-64.
270. Strömngren M, Eriksson A, Bergman D, Dellve L. Social capital among healthcare professionals: A prospective study of its importance for job satisfaction, work engagement and engagement in clinical improvements. *International Journal of Nursing Studies*; 2016;53:116-25.
271. Bergman C, Löve J, Hultberg A, Skagert K. Employees' conceptions of coworkership in a Swedish health care organization. *Nordic Journal of Working Life Studies*; 2017;7(4).
272. Hällsten F, Tengblad S. Medarbetarskap i praktiken. Lund: Studentlitteratur; 2006.
273. Tengblad S. Medarbetarskap på 60 minuter. Högskolan i Skövde; 2010.
274. Dellve L, Eriksson A. Hållbart och hälsofrämjande ledarskap i vardag och förändring, arbetsmaterial; 2016.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

275. IVA. Så skapas Framgångsrika Friska Företag. En verksamhetsrapport från IVA-projektet 3 F. Stockholm: IVA, Kungliga Ingenjörsvetenskapliga Akademien; 2009.
276. Härenstam A. Så skapas goda jobb. Chef idag. Stockholm: Arbetslivsinstitutet; 2006.
277. Wallin L, Pousette A, Dellve L. Span of Control and the Significance for Public Sector Managers' Job Demands: A Multilevel Study. *Economic and Industrial Democracy*; 2013;35(3):455.
278. Carayon P. Human factors of complex sociotechnical systems. *Applied Ergonomics*; 2006;37(4):525-35.
279. Docherty P, Kira M, Shani ABr. *Creating Sustainable Work Systems, Developing Social Sustainability*, 2nd edition. London: Routledge; 2009.
280. Eriksson A. *Health-Promoting Leadership: A study of the Concept and Critical Conditions for Implementation and Evaluation*. Göteborg: Nordic School of Public Health; 2011.
281. Dellve L, Wolmesjö Mr. *Ledarskap i äldreomsorgen: Att leda integrerat värdeskapande i en röra av värden och förutsättningar*. Högskolan i Borås; 2016.
282. Nyberg A, Alfredsson L, Theorell T, Westerlund H, Vahtera J, Kivimaki M. The impact of managerial leadership and ischaemic heart disease among employees: the Swedish WOLF study. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*; 2009;66(1):51-5.
283. Theorell T, Nyberg A, Romanowska J. Om ledarskap och de anställdas hälsa. *Socialmedicinsk tidskrift*; 2013;90(6).
284. Seltzer J, Numeroff RE, Bass BM. Transformational leadership: Is it a source of more or less burnout or stress? *Journal of Health and Human Resource Administration*; 1989;12:174-85.
285. Sosik JJ, Godshalk VM. Leadership styles, mentoring functions received, and job-related stress: A conceptual model and preliminary study. *Journal of Organizational Behaviour*; 2000;21:365-90.
286. Van der Doef M, Maes S, Diekstra R. An examination of the job-demand-control-support model with various occupational strain indicators. *Anxiety Stress and Coping*; 2000;13:165-85.
287. Patterson M, West MA, Lawthorn R, Nikell S. *Impact of people management practices on business performance*. Institute of Personnel and Development; 1997.
288. Sims H, Lorenzi P. *The new leadership paradigm*. Newbury Park, CA: Sage Publications; 1992.
289. Åström E. *Ledarskap och hälsa: Kommunala chefer om hälsa och förutsättningar som gynnar eller missgynnat hälsofrämjande ledarskap: Institutionen för Service Management och tjänstvetenskap, Lunds universitet*; 2013.
290. Wikström E, Dellve L, Arman R, Tengelin E. *Chefers tidsanvändning och stress i sjukvården. Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet*; 2011.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

291. Tengelin E, Kihlman A, Eklöf M, Wikström E, Dellve L. Chefskap i sjukvårdsmiljö: Avgränsning och kommunikation av egen stress. Göteborg: Arbets- och miljömedicin; 2011.
292. Skagert K, Dellve L, Eklöf M, Pousette A, Ahlborg G, Jr. Leaders' strategies for dealing with own and their subordinates' stress in public human service organisations. *Applied Ergonomics*; 2008;39(6):803-11.
293. Orvik A, Dellve L, Eriksson A. Organisatorisk hälsa och värdebaserat ledarskap. *Socialmedicinsk tidsskrift*; 2013;90(6).
294. Orvik A, Axelsson R. Organizational health in health organizations: Towards a conceptualization. *Scandinavian Journal of Caring Science*; 2012;26:796-802.
295. Andersen GR, Westgaard RH. Discrepancies in assessing home care workers' working conditions in a Norwegian home care service: differing views of stakeholders at three organizational levels. *BMC health services research*; 2015;15(1).
296. Dellve L, (red), Wikström E, Tengblad S, Andersson T, Liff R. Studiematerial Hållbart chefskap i hälso- och sjukvården. Göteborg: Göteborgs Universitet och Västra Götalandsregionen; 2012.
297. Wramsten-Wilmar M, Dellve L, Ahlborg G, Jr. Swedish Healthcare Managers and the Media – A Study of Strategies and Support During Mass Media Attention. *Scandinavian Journal of Work and Organizational Psychology*; 2017.
298. Dellve L, Wramsten Wilmar M, Jacobsson C, Ahlborg G, Jr. Att möta media och undvika personfokuserade drev. Borås: Högskolan i Borås; 2014.
299. Cummings G, MacGregor T, Davey M, Wong C, Paul L, Stafford E. Factors contributing to nursing leadership: a systematic review. *Journal of Health Services Research & Policy*; 2008;13(4):240-8.
300. Cummings GG, MacGregor T, Davey M, Lee H, Wong CA, Lo E, et al. Leadership styles and outcome patterns for the nursing workforce and work environment: a systematic review. *International journal of nursing studies*; 2010;47(3):363-85.
301. Corin L, Björk L. Chefers organisatoriska förutsättningar i kommunerna. Stockholm: SNS Förlag; 2017.
302. Regnö K. Chefer i välfärdens tjänst - en forskningsrapport om hur personalgruppens storlek påverkar kvalitet och hälsa. Stockholm: Vision; 2016.
303. Wong C, A, Elliot-Miller P, Laschinger H, Cuddihy M, Meyer R, M, Keatings M, et al. Examining the relationships between span of control and manager job and unit performance outcomes. *Journal of Nursing Management*; 2015;23(156-168).
304. Stewart A. Span of Control and Stress: The Nurse Manager's Perspective. Buffalo, New York: D'YouvilleCollege; 2009.
305. Altaffer A. First line managers: Measuring their span of control. *Nursing Management*; 1998;29(7):36-40.
306. Regnö K. Chefers förutsättningar är avgörande för en hållbar välfärd. En forskningsrapport om hur personalgruppens storlek påverkar kvalitet och hälsa. Stockholm: Vision; 2016.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

307. Meier KJ, Bohte J. Ode to Luther Gulick: Span of Control and organizational Performance. *Administration & Society*; 2000(32):115-37.
308. McGillis. Hall L, Doran D, O'Brien. Pallas L. Quality Worklife Indicators For Nursing Practice Environments in Ontario: Determining The Feasibility of Collecting Indicator Data. Toronto, ON: Ontario Ministry of Health and Long-Term Care; 2006.
309. Doran D, McCutcheon AS, Evans M, G, MacMillan K, McGillis L, H, Pringle D, et al. Impact of the Manager's Span of Control on Leadership and Performance. Ottawa: Canadian Health Services Research Foundation; 2004.
310. McCutcheon A, Sanchez D, Diane E, Martin H, Linda M, Pringle D. Effects of leadership and span of control on nurses' job satisfaction and patient satisfaction. *Nursing Leadership*; 2009;22(3):48-67.
311. Cathcart D, Jeska S, Karnas J, Miller S, Pechacek J, Rheault L. Span of control matters. *Journal of Nursing Administration*; 2004;34(9):395-9.
312. Corin L, Björk L. Job demands and job resources in human service managerial work – An external assessment through work content analysis. *Nordic Journal of Working Life Studies*; 2016.
313. Dellve L, Wikström E. Managing complex workplace stress in health care organizations: leaders' perceived legitimacy conflicts. *Journal of Nursing Management*; 2009;17(8):931-41.
314. Wolmesjö M. Ledningsfunktion i omvandling. Om förändringar av yrkesrollen för första linjens chefer inom den kommunala äldre och handikappomsorgen: Lund Universitet; 2005.
315. Björk L, Bejerot E, Jacobshagen N, Härenstam A. I shouldn't have to do this: Illegitimate tasks as a stressor in relation to organizational control and resource deficits. *Work & Stress*; 2013;27(3):262-77.
316. Kankkunen Forsberg T. Könade verksamheter? En studie av hur stressande arbetssituationer för kommunala enhetschefer hanteras inom tekniska respektive omsorgs- och utbildningsförvaltningar. Stockholm: Arbetslivsinstitutet, Enheten för arbetshälsa; 2006.
317. Antonsson H. Chefers arbete i äldreomsorgen: att hantera den svårhanterliga omvärlden. Relationen mellan arbete och organisering. Linköping: Linköpings universitet; 2013.
318. Andersson-Felé L. Hur många direkt underställda kan en chef ha? Om kontrollspann i vård och omsorg. Stockholm: Socialstyrelsen; 2003.
319. Törnquist A. Vad man ska kunna och hur man ska vara: en studie om enhetschefer och vårdbiträdens yrkeskompetens inom äldreomsorgens särskilda boendeformer. Stockholms universitet; 2004.
320. Hjalmarson I, Norman E, Trydegård G-B. Om man ska vara stöttepelare åt andra måste man stå stadigt själv: en studie om äldreomsorgens chefer och deras förutsättningar. Stockholm: Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum; 2004.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlberg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

321. Ahnlund P. Utbildning och mångfald. I: Johansson S (red). Omsorg och mångfald. Malmö: Gleerup; 2010.
322. Bergh A. Möte mellan män och kvinnor i äldreomsorgen. Lund: Studentlitteratur; 1995.
323. Forsberg Kankkunen T. Två kommunala rum: ledningsarbete i genusmärkta tekniska respektive omsorgs- och utbildningsverksamheter. Stockholms universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Sociologiska institutionen; 2009.
324. Berntson E, Wallin L, Härenstam A. Typical situations for managers in the Swedish public sector: Cluster analysis of working conditions using the job demands-resources model. *International Public Management Journal*; 2012;15(1):100-30.
325. Corin L, Berntson E, Härenstam A. Managers' Turnover in the Public Sector – The Role of Psychosocial Working Conditions. *International Journal of Public Administration*; 2016;39(10).
326. Cregård A, Corin L, Skagert L. Voluntary turnover among public sector managers: A review. *Scandinavian Journal of Public Administration*; 2017.
327. Lindström C, Widell M. Hållbara chefer. En idéskrift om forsknings- och utvecklingsprojektet hållbara chefer. Bliwa-stiftelsen; 2009.
328. Sunt arbetsliv. Chefoskopet. Hämtat från; <https://chefoskopet.suntarbetsliv.se/>;2018
329. Vårdanalys, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Visa vägen i vården - ledarskap för stärkt utvecklingskraft. Rapport 2017:7. Stockholm; 2017.
330. Christersen T, Laegreid P, Roness P, Røvik KA. Organisationsteori för offentlig sektor. Stockholm: Liber AB; 2005.
331. Morén S, Perlinski M, Blom B. En domänteori för organisering av socialt arbete i offentlig sektor. *Socialvetenskaplig tidskrift*; 2015. p. 22-43.
332. Lucas B, Nacer H. The habits of an improver: Thinking about learning for improvement in health care. London: The Health Foundation; 2015.
333. Batalden PB, Stoltz PK. A Framework for the continual Improvement of Health Care. *The Joint Commission Journal on Quality Improvement*; 1993;19(10):424-5.
334. Vårdanalys, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Chefers syn på förbättringsarbete i hälso- och sjukvården. Ett diskussionsunderlag. PM 2016:3; 2016.
335. DagensMedicin. Fler jobbar kvar efter satsning på fler chefer; 2017-05-26.
336. Nyberg A. Det goda chefskapet. Organisatorisk effektivitet och anställdas hälsa. En kunskapsöversikt. I: Chefskapets former och resultat. Två kunskapsöversikter om arbetsplatsens ledarskap arbetsplatsens ledarskap. Döös M, Waldenström K (red). VR 2008:15. Stockholm: Vinnova; 2008.
337. Hansson J, Molin F, Södergren B. Perspektiv på styrning – hur ser styrning ut som främjar motivation och innovation i kunskapsintensiva verksamheter? Uppsala: Institutet för personal- och företagsutveckling; 2014.
338. SCB. På tal om kvinnor och män; 2016.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

339. SCB. Nu för tiden - En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11. Statistiska centralbyrån; 2012.
340. Stockholms universitet. Conflicts between work and family. Hämtat från : www.slosh.se; 2016.
341. Lambert BA, Kossek EE. Future Frontiers: Enduring challenges and established assumptions in the work-life field. I: Kossek EE, Lambert SJ (red). Work and life integration: Organizational, cultural, and individual perspective. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc; 2005. p. 513-32.
342. Bulger CA, Matthews RA, Hoffman ME. Work and personal life boundary management: boundary strength, work/personal life balance, and the segmentation – integration continuum. *Journal of Occupational Health Psychology*; 2007;12:365-75.
343. Rothbard NP, Phillips KW, Dumas TL. Managing Multiple Roles: Work-Family Policies and Individuals' Desires for Segmentation. *Organization Science*; 2005;16:243-58.
344. Kreiner GE. Consequences of Work-Home Segmentation or Integration: A Person-Environment Fit Perspective. *Journal of Organizational Behavior*; 2006;27:485-507.
345. Mellner C, Aronsson G, Kecklund G. Segmentering och integrering– om mäns och kvinnors gränssättningsstrategier i högkvalificerat arbete. Göteborg: Göteborgs universitet; 2012.
346. Derks D, Bakker A, Peters P, vanWingerden P. Work-related smartphone use, work-family conflict and family role performance: The role of segmentation preference. *Human Relations*; 2016;69(5):1045-68.
347. Olson-Buchanan J, Boswell B. Blurring boundaries: Correlates of integration and segmentation between work and nonwork. *Journal of Vocational Behavior*; 2006;2006(68):431-45.
348. Kossek EE, Lautsch B. Work-family Boundary Management Styles in Organizations: A Cross-Level Model. *Organizational Psychology Review*; 2012;2:152-71.
349. Kossek EE, Lautsch B. CEO of me: Creating a life that works in the flexible job age. Philadelphia, PA: Pearson/Wharton School Publishing; 2008.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

350. Mellner C, Peters P, Toivanen S. Individual perceptions of boundary control mitigate the effect of incongruence between workers' preferred work/non-work boundaries and their enacted boundary management on work-life conflict; 2017:under granskning.
351. Mellner C, Aronsson G, Kecklund G. Boundary management preferences, boundary control and work-life balance among full-time employed professionals in knowledge-intensive, flexible work. *Nordic Journal of Working Life Studies*; 2014;4(4):1-17.
352. Mellner C. After-hours availability expectations, work-related smartphone use during leisure, and psychological detachment: The moderating role of boundary control. *International Journal of Workplace Health Management*; 2016;9(2):146-64.
353. Kossek E, Lautsch B, Eaton S. Telecommuting, control and boundary management: Correlates of policy use and practice, job control, and work-family effectiveness. *Journal of Vocational Behavior*; 2006;68:347-67.
354. Prevent. Balansguiden. Hämtat från: <http://www.prevent.se/amnesomrade/arbetsorganisation/flexibelt-arbete/>; 2016.
355. Melchior M, Berkman LF, Niedhammer I, Zins M, Goldberg M. The mental health effects of multiple work and family demands. A prospective study of psychiatric sickness absence in the French GAZEL study. *Social Psychiatry & Epidemiology*; 2007;42:573-82.
356. Tengelin E, Arman R, Wikström E, Dellve L. Regulating time commitments in healthcare organizations – managers' boundary approaches at work and in life. *Journal of Health Organization and Management*; 2011;25(5).
357. Munir F, Nielsen K, Garde AH, Albersen K, Carneiro IG. Mediating the effects of work-life conflict between transformational leadership and health-care workers' job satisfaction and psychological wellbeing. *Journal of Nursing Management*; 2012;20(4):512-21.
358. Kompier MAJ, Cooper CL, Geurts SAE. A multiple case study approach to work stress prevention. *European journal of work an organizational psychologi*; 2000:371-400.
359. Jonsdottir I. Att förebygga mental ohälsa med fysisk aktivitet. I: Ahlborg G, Jr. (red). KART-studien - Arbetsmiljö, stress och hälsa bland anställda vid Västra Götalandsregionen Sammanfattning av de viktigaste slutsatserna i KART-rapporterna 2004-2010, vetenskapliga publikationer samt vissa kompletterande analyser, ISM-rapport 17. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2016.
360. Jonsdottir, I., M. Börjesson and G. J. Ahlborg (2011). "Healthcare workers' participation in a healthy lifestyle- promotion project in western Sweden." *BMC Public Health* [http://www.biomedcentral.com/1471-2458/11/448\(11:448\)](http://www.biomedcentral.com/1471-2458/11/448(11:448)).
361. Ryff C, Singer B, Love GD. Positive health: Connecting well-being with biology. *Philosophical Transactions-Royal Society of London Series B. Biological Sciences*; 2004;359(1449):1383-94.
362. Lazarus R, Folkman S. Stress, appraisal, and coping. New York: Springer; 1984.

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

363. Hultberg A, Dellve L, Ahlborg G, Jr. Vägledning för att skapa goda psykosociala arbetsförhållanden i arbeten med klienter och patienter. ISM-rapport 3. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2006.
364. Boman J, Lindfors S, Nordqvist C, Nordström L, Alexanderson K. Konstruktiva strategier för att hantera stress bland disputerade specialistläkare vid ett universitetssjukhus. Stockholm: Karolinska institutet, Sektionen för personskadeprevention och Linköpings universitet, Avdelningen för socialmedicin och folkhälsovetenskap; 2005.
365. Sandlund E, Olin-Scheller C, Nahnfeldt C, Jacobsen L, Nyroos L. Stress på jobbet bagatelliseras i medarbetarsamtal Karlstad. Hämtat från: www.kau.se; 2010 [updated 2010-05-28].
366. Sunt arbetsliv. Stress och balans. Hämtat från; <https://www.suntarbetsliv.se/artiklar/organisatorisk-och-social-arbetsmiljo/se-stressen-tid-testa-dig-sjalv/;2017>
367. Marine A, Ruotsalainen J, Serra C, Verbeek J. Preventing occupational stress in healthcare workers (Review). The Cochrane Collaboration; 2009.
368. Sahlin E, Ahlborg G, Jr, Matuszczyk J V, Grahn P. Nature-Based Stress Management Course for Individuals at Risk of Adverse Health Effects from Work-Related Stress—Effects on Stress Related Symptoms, Workability and Sick Leave. International Journal of Environmental Research and Public Health; 2014.
369. Sahlin E, Ahlborg G, Jr. Utvärdering av projektet Gröna Rehab, ISM-häfte nr 3. Göteborg: Institutet för stressmedicin; 2010.
370. Åsberg M, Sköld C, Wahlberg K, Nygren Å. Mindfulness-meditation - nygammal metod för att lindra stress. Läkartidningen; 2006:3174-7.
371. Jensen I. Effekter av hälsoundersökningar via arbetsplatsen. Vad säger den vetenskapliga evidensen? Karolinska institutet; 2014.
372. Lindegård A, Litzén K. Stresskolan - Patientutbildning/behandling vid lättare stressrelaterad ohälsa. Institutet för stressmedicin; 2016.
373. Gerber M, Lindwall M, Börjesson M, Hadžibajramović E, Jonsdottir IH. Low leisure-time physical activity, but not shift-work, contributes to the development of sleep complaints in Swedish health care workers. Mental Health and Physical activity; 2017;13(October):22-9.
374. Linton SJ. Tidiga interventioner för arbetsrelaterade sömnbesvär. Örebro: Universitetssjukhuset, Yrkes- och miljömedicinska kliniken; 2003.
375. Kalling L, Hellénus M-L. Mindre stillasittande och mer fysisk aktivitet bra för hälsan, klinisk översikt. Läkartidningen; 2010;p 2090-5.
376. Jonsdottir IH, Lindegård Andersson, Stress och fysisk aktivitet i FYSS 2017. Läkartidningens förlag; 2016.
377. Commission E. Sport and Physical Activity report 2014; 2014.
378. Folkhälsomyndigheten. Folkhälsan i Sverige. Årsrapport 2014. Stockholm; 2014.
379. Kwak L, Grimani A, Aboagye E, Hagströmer M. Hälsöfrämjande insatser riktade till arbetsplatsens fysiska miljö och organisationsstruktur: effekt på arbetsrelaterade

Detta är ett utdrag ur ISM-rapport 21

Hälsa på arbetsplatsen. En sammanställning av kunskap och metoder

Hultberg A., Ahlborg G.jr, Jonsdottir, I.H, Winroth J., Corin L och Heimdahl M, 2018

- utfall. En kartläggning av forskningen. Stockholm: Enheten för interventions- och implementeringsforskning för arbetshälsa, Institutet för miljömedicin (IMM). Karolinska Institutet; 2017.
380. Lindegård Andersson A. Sambandet mellan psykosociala faktorer, upplevd stress och muskulära smärttillstånd - Praktisk handledning för kartläggning och interventioner i arbetslivet. Institutet för stressmedicin, ISM-rapport 6; 2009.
  381. Trolldal B, Leifman H. Hur mycket dricker svensken? CAN-rapport 152. Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning, CAN; 2015.
  382. Söderpalm B, Söderpalm A, Engel J. Stressas vi till missbruk? Individ, Samhället, Organisationen och Molekylerna. Stockholm: Liber; 2005. p. 181-93.
  383. Andréasson S, Allebeck P. Alkohol och hälsa. En kunskapsöversikt om alkoholens positiva och negativa effekter på vår hälsa. Stockholm: Folkhälsoinstitutet; 2005.
  384. Hermansson U och Företagshälsans riktlinjegrupp. Riktlinjer vid alkoholproblem på arbetsplatsen. Enheten för interventions- och implementeringsforskning, Institutet för miljömedicin (IMM), Karolinska Institutet; 2016.
  385. Hermansson U. Riskbruk av alkohol i arbetslivet. En kunskapsöversikt om motiv och åtgärder. Forskning & Fakta. Stockholm: CAN i samarbete med SAD; 2004.
  386. Hermansson U, Beck O, Westregård A. En utvärdering av försvarsmaktens drogpreventiva program. Stockholm: Karolinska institutet i samarbete med Lunds Universitet och Beroendecentrum, Stockholm FoU; 2005.
  387. Karolinska Institutet. AHA-projektet. Slutrapport: Del 1. Arbete och hälsa inom process och verkstadsindustrin. Stockholm: Karolinska Institutet, Sektionen för skadeprevention och Institutet för klinisk neurovetenskap; 2004.